

Рекомендована д.ф.н., професором В.І.Кабачником

УДК 615.2:615.011.340.6]001

СУПЕРЕЧЛИВІСТЬ В ІНФОРМАЦІЇ НА НОВІ ІМПОРТНІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ

В.О.Шаповалова, В.М.Толочко, В.В.Шаповалов, В.Ф.Конєв

Українська фармацевтична академія
РВВС м.Харькова

В Українську фармацевтичну академію із слідчого відділу РВВС м. Харькова надійшла постанова про проведення хіміко-фармацевтичної експертизи в порядку ст.ст. 75 і 196 КК України. З постанови з'ясувалось, що в одній з лікарень м.Харькова було виявлено грубе порушення порядку обліку та зберігання лікарського препарату «Морадол», який надійшов як гуманітарна допомога, про що була збуджена кримінальна справа.

Експертиза повинна була з'ясувати ряд питань:

1. Чи являється «Морадол» сильнодіючим, отруйним або наркотичним засобом?
2. Який порядок зберігання «Морадолу»?

Рішення цих питань давало правильну оцінку міри відповідальності матеріально-відповідальної особи, яка допустила зазначене порушення за ст. 229 ч. 2 КК України або ст. 229-7 КК України.

При проведенні хіміко-фармацевтичної експертизи було встановлено, що «Морадол» (буторфенолу тартрат) — новий лікарський препарат фірми «Галеніка» і з'явився в аптечній мережі на початку 1985 року. У поданні, яке дала фірма «Галеніка» на «Морадол», підтверджується, що це сильний анальгетик ненаркотичного ряду. Анальгетичний ефект в 6-7 разів перебільшує морфін [1].

У 1989 році відділом удосконалення фармацевтичної Лабораторії наукової організації праці і управління ГАПУ МЗ України був випущений інструктивно-методичний лист, в якому подаються інструкції на імпорتنі препарати, надходження яких очікується в 1989 та 1990 роках. В цьому листі щодо «Морадолу» вказується, що «... це сильний ненаркотичний анальгетик для парентерального вживання, який проявляє агоністично-антагоністичну дію, дериват фенантрени. По хімічному

складу — це 1,17-циклобутил-метил-3,14-дигідроксиморфіната тартрат ...» [2].

У лютому 1990 року відділ інформації Харківського ОВО «Фармація» випустив «Відомості про становище лікарського забезпечення області», де про «Морадол» вказано: «... сильний ненаркотичний анальгетик для парентерального вживання ...» [3]. Ця інформація надійшла також і до головних лікарів лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ).

У другій половині 1990 р. з торгового відділу ГАПУ поступила вказівка до Харківського ОВО «Фармація» про те, що «... «Морадол» не відноситься до групи наркотичних засобів, а є сильнодіючим лікарським засобом. Рецепти і вигоди повинні бути з круглою печаткою. В аптеках і ЛПЗ організувати предметно-кількісний облік морадолу ...» [4].

В процесі проведення експертизи була вивчена хімічна будова «Морадолу». В основі молекули «Морадолу» знаходиться ядро морфіану, як і у морфіну [5].

Таким чином, «Морадол» є аналогом морфіну за будовою. Морфін та його похідні, за будовою, знаходяться на предметно-кількісному обліку, зберігаються за списком А, як отруйні лікарські засоби. Однак, з врахуванням фармакологічного впливу на організм людини та у відповідності з рішенням Комітету по наркотичним засобам при Мінздраві СРСР (м.Москва), морфін і близькі до нього алкалоїди (опіати) та аналогічні синтетичні сполуки, які проявляють морфіноподібні властивості, занесені до списку наркотичних лікарських засобів [6].

Addiction Research Center-Lexington, Kentucky

наводить порівняльну характеристику властивостей морфіну і «Морадолу»:

Застосування «Морадолу» не рекомендується хворим, які мають наркотичну залежність, викликану його антагоністичними властивостями, що в свою чергу зумовлює недопустимість збільшення дози препарату [2].

	Морфін	Морадол
1. Еквіанальгізуючі дози	10 мг	2 мг
2. Виділений з вологого опію	так	ні
3. Мейотична дія	Сильна, залежно від дози	Помірна, незалежно від дози
4. Первинна фізична залежність	Висока 240 мг за добу	Низька 48 мг за добу
5. Залежність пацієнта від препарату	Велика, сильний ейфоричний ефект	Не проявляється, не сильний ейфоричний ефект
6. Абстиненція	Велика	Невеликий
7. «Наркоманська» поведінка після припинення курсу	Так	Ні

Таким чином, «Морадол» є аналогом морфіну по дії. Це підтверджується в збірнику експрес-інформації: «... «Морадол» — сильний анальгетичний засіб, наркотичний анальгетик ...» [7]. Зазначене вище дає змогу вважати:

1. «Морадол» є наркотичним лікарським засобом і повинен знаходитись на предметно-кількісному обліку в аптеках і відділеннях ЛПЗ.

2. Умови зберігання: список А.

ВИСНОВКИ

1. Інформація на нові лікарські засоби повинна мати чітку орієнтацію: до якої групи відноситься лікарський препарат (сильнодіючий, отруйний чи наркотичний), а також єдині вимоги до правил відпуску, обліку та зберігання в умовах аптек і ЛПЗ.

2. Правильне розмежування лікарських препаратів за 3-ма групами впливає на кваліфікацію відповідальності і застосування статті КК України до матеріально-відповідальних співробітників аптек та ЛПЗ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Письмо коммерческо-технического бюро при посольстве СФРЮ в СССР от 18.01.1985 г.
2. Инструктивно-методическое письмо, ч.3-Киев, 1989. с.17-19.
3. Сведения о состоянии лекарственного обеспечения области. Харьков: Отдел информации ОПО «Фармация», 1990, с.7.
4. Письмо торгового отдела ГАПУ Украины от 29.08.1990 г.
5. Черных В.П., Зименковский Б.С. - Текст лекций. - Киев: РМК по ВМО МЗ Украины, 1989. с.31-32.
6. Списки наркотических средств, издаваемых Постоянным комитетом по контролю наркотиков при МЗ СССР (по состоянию на 1.03.1991 г.). // Вестник Верховного Суда СССР. 1991 №11 с.46-48.
7. Экспресс-информация. Сер. Новые лекарств. препараты. М.: ВНИИ/СЭНТИ, 1992. Вып.3. с.15.

УДК 615.2:615.011.340.6]001

ПРОТИВОРЕЧИЕ В ИНФОРМАЦИИ НА НОВЫЕ ИМПОРТНЫЕ ПРЕПАРАТЫ И НЕОБХОДИМОСТЬ ПРОВЕДЕНИЯ ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИХ ЭКСПЕРТИЗ
В.А.Шаповалова, В.М.Толочко, В.В.Шаповалов, В.Ф.Конец
Проведение химико-фармацевтических экспертиз на новые импортные фармацевтические препараты будет способствовать их четкому разграничению по группам (сильнодействующие, ядовитые или наркотические), что будет способствовать правильному учету, отпуску и хранению лекарств.

UDC 615.2:615.011.340.6]001

CONTRADICTION IN THE INFORMATION ON THE NEW IMPORTED MEDICINAL PREPARATIONS AND NECESSITY OF CARRYING OUT OF CHEMICAL-PHARMACEUTICAL EXAMINATIONS
V.A.Shapovalova, V.M.Tolochko, V.V.Shapovalov, V.Ph.Konyev
Carrying out of chemical - pharmaceutical examinations of the new imported pharmaceutical preparations will be contribute their classification on the groups: drastic, toxic and narcotic.